

NATURAREN ZIENTZIAK

EBALUAZIO ADIERAZLEAK

- Problemak ebazteko hipotesi egiaztagarriak egiten ditu.
- Eragindako egoera edo fenomenoaz aztertzen du.
- Lan zientifikoa ordenaz eta argi antolatzen du.
- Laborategiko oinarriko materiala ezagutzen ditu.
- Esperimentuetako datuak bildu, antolatu eta interpretatzen ditu, zenbait baliabide erabiliz: taulak, grafikoak, kontzeptuzko mapak ...
- Azalpen arrazoituak ematen ditu, hipotesia egiaztatzen dela edo ez dela egiaztatzen adierazteko.
- Ikerketaren emaitzak jakinarazten ditu eta txostenak egiten ditu, zenbait bitarteko eta euskarri analogiko eta/edo digital erabiliz
- Gizakiaren bizi-funtzioen ezaugarri nagusiak bereizi eta deskribatzen ditu.
- Grafiko, eredu edo eskemetan gizakiaren bizi-funtzioak egiten parte hartzen duten organo nagusiak bereizi eta kokatzen ditu.
- Animalia ornodunak eta ornogabeak behatzen ditu zuzenean eta zeharka, haien ezaugarriak identifikatu eta sailkatu egiten ditu
- Badaki zer garrantzia duen fotosintesiak Lurrean bizia izateko.
- Ingurunekeo adibideak erabiliz, zenbait energia mota bereizten ditu.
- Badaki zer propietate dituzten erabilera arrunteko material batzuek eta zer portaera duten elektrizitatearen eta magnetismoaren aurrean.
- Elektrizitateak ingurunekeo zenbait objektutan eta aparatutan dituen eragin batzuk aztertu, ikusi eta azaltzen ditu.
- Zenbait materialek, eroalek zein isolatzailek, zirkuitu elektriko batean izango duten portaeraren hipotesiak egin eta zirkuitua eraikitzen du.
- Prozesu teknologikoaren urratsak ematen ditu pieza modulatueta eta/edo eragile mekanikoetan (ardatza, gurpila, polea, plano inklinatua, engranajea eta balazta, esaterako) oinarrituta makina bat edo gailu bat eraikitzeko.

EDUKIAK

Naturaren-zientzien proiektua edo erronkak egitea, modu gidatuan, metodologia zientifikoa eta haren oinarriko ezaugarriak fenomeno naturalak eta benetako egoerak aztertzeko, identifikatzeko eta ebazteko aplikatzeko irizpideak eta jarraibideak erabiltzen hastean.

Proiektua edo erronkak gai horietako bati buruzkoa izango litzateke

GIZAKIA ETA OSASUNA

- Nutrizioa: arnas aparatua, digestio-aparatua, zirkulazio-aparatua eta iraitz-aparatua.

IZAKI BIZIDUNAK

- Animalia ornodunak eta ornogabeak. Hegaztiak, ugaztunak, narrastiak, arrainak, anfibioak, intsektuak.
- Landareak: egitura eta fisiologia. Fotosintesia eta haren garrantzia Lurrean bizia egoteko.

MATERIA ETA ENERGIA

- Energia-iturriak eta lehengaiak: jatorria.
- Elektrizitatea: korrante elektrikoak. Zirkuitu elektrikoak.
- Magnetismoa

TEKNOLOGIA, OBJETUAK ETA MAKINAK

- Material eroaleak eta material isolatzaileak. Prozesu teknologikoaren etapak. Irizpideak problema bat ebazteko eginkizuna duten edo horretarako baldintzak betetzen dituzten egitura soilak eraikitzeko, pieza modulatueta eta/edo eragile mekanikoetan oinarrituta. (ardatza, gurpila, polea, plano inklinatua, engranajea eta balazta, esaterako) .

LH 4 NATURAREN ZIENTZIAK

Etapako helburuak eta arloa ebaluatzeko irizpideak garatzeko funtsezko jarduerak

IKERKETA DOKUMENTALA

- **Jarduera / Ataza:** Ikerketa txikia egingo dute ikasleek. Prozesua:
  - 1-Galdera edo ikerketaren gaia erabaki eta aurrezagutzak adierazi
  - 2-Iturri fidagarriak eta euskarriak (antolatzaile grafikoak, gidoiak eta txantiloiak) erabaki
  - 3-Ikerketa egin (informazioa hautatu, sailkatu eta antolatu)
  - 4-Sintesia, azalpena eta ondorioak atera
  - 5- komunikazioa (analogikoa eta digitala: poster, txostena...)Adibidea: [Zergatik egiten dute distira ipurtargiek?](#) (“izaki bizidun argidunak” atala)
- **Prozesuzko jarduerak eta produktuak:** Kontzeptuzko mapa, arnas aparatuaren maketa, gizakiaren bizi-funtzioen eskemak, animalien sailkapen grafikoak, Natura zaintzeko dekalogoak, ikerketaren txostena, hostoen bilduma, objektu bat egiteko prozesuaren murala, ikasitakoaren aurkezpen digitala ...
- **Gaien adibideak:** giza nutrizio funtzioa eta aparatuak, animalien sailkapena, landareen nutrizio funtzioa, energia-iturriak eta lehengaiak (jatorria), ...

IKERKETA ESPERIMENTALA

- **Jarduera / Ataza:** Ikerketa esperimental txikia egingo dute ikasleek. Prozesua:
  - 1-Galdera edo ikerketaren gaia erabaki eta aurrezagutzak adierazi.
  - 2-Planifikazioa: hipotesiak egin eta esperimentuaren aldagaiak, urratsak eta datuak erregistratzeko moduak erabaki.
  - 3-Esperimentua egin eta datuak jaso.
  - 4-Analisia egin eta emaitzak aztertu.
  - 5-Hipotesia egiaztatu, konklusioak atera eta [komunikatu](#) (analogikoa eta digitala: poster, txostena...). Adibidea: [magnetismoa](#), [makina soilak](#), [legamien lasterketa](#), [3,2,1,... nire bihotza!](#),...
- **Prozesuzko jarduerak eta produktuak:** behaketa gidatuaren kontrol orria, ondorioen azalpena egiteko [poster zientifikoa](#), esperimentazio-prozesuaren panela, datuen grafikoak eta taulak, [esperimentuen dossierra](#), prozesuaren bideo grabaketa...
- **Gaien adibideak:** magnetismoa, gizakiaren zirkulazioa, irazketa, arnasketa eta digestioaren funtzionamendua, material eroaleak eta isolatzaileak, ...

PROZESU TEKNOLOGIKOA

- **Jarduera / Ataza:** objektu teknogikoa/makina/zirkuituak egingo dituzte ikasleek. Prozesua:
  - 1-Egoera-arazoa edo erronka erabaki eta aurrezagutzak adierazi
  - 2-Eraikitze prozesua jarraituz objektua/makina/zirkuitua egin ([dossierra](#))
  - 3-Komunikazioa (analogikoa eta digitala: poster, txostena...) Adibidea: [¡Todo se mueve!](#)
- **Prozesuzko jarduerak eta produktuak:** diseinuaren zirriborroa, planoak, prozesuaren dossierra, maketa, makina, zirkuitoaren eskema, ...
- **Gaien adibideak:** zirkuitu elektrikoak, makina soilez sortutako egiturak, magnetismoa...